

Pir Ali Kaya Anısına Yazılar

Erken giden bir dostun ardından:

“Öldüğünden haberi yok fotoğraflarının”

Aziz ÇELİK²

Hayat nasıl acımasız ve öngörülmez. İnsanı sevgili arkadaşının ardından yazmak, onun anısına bir sayı için dergi editörlüğü yapmak zorunda bırakıyor. İnsanın erken giden bir dostunun, arkadaşının, yaşıtının ardından yazması ne zor!

Bu yazıyı nasıl yazacağım diye düşünürken Pir Ali Kaya ile birlikte katıldığımız son toplantıdaki fotoğrafımız geldi gözümün önüne, Murathan Mungan'ın “Nasıl da kayıtsız gülüyorsun hayata/Öldüğünden haberi yok fotoğraflarının” dizeleriyle birlikte.

İyi ki fotoğrafları öldüğünü bilmiyor sevdiklerimizin, dostlarımızın. Onları hep gülümseyişleriyle hatırlayabiliyoruz...

Ben de Pir Ali'yi DİSK tarafından düzenlenen ILO 100. Yıl Konferansında aynı oturumdaki fotoğrafıyla hatırlıyorum. Fotoğrafın sağ ucunda Pir Ali Kaya'nın çok sevdiği Metin Kutal Hoca. Sağında ve solunda Betül Urhan ve ben. Dördümüz de mütebessim. Pir Ali hepimizden mütebessim. Kim bilir bu gülümseyişle hatırlansın istedi...

Bu dünyadan bir Pir Ali Kaya geçti.

Erken, sessiz, sitemsiz, apansız...

Akademi, sosyal politika ve çalışma ekonomisi camiası sosyal bilimlere tutkuyla bağlı, işini layıkıyla yapan bir akademisyeni,

İşçiler, sendikalar emeği odak noktasına koyan kıymetli bir iş hukukçusunu,

Öğrencileri titiz bir hocayı, sabırlı bir yol göstericiyi,

Ben sevgili arkadaşımı, hasta yatağında bile dayanışma inceliğini unutmayan, vefalı bir dostumu yitirdim.

² Kocaeli Üniversitesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü Öğretim Üyesi



Soldan saęa: Aziz elik, Pir Ali Kaya, Betül Urhan ve Metin Kutsal
11 Mayıs 2019'da DİSK tarafından düzenlenen ILO 100. Yıl Konferansında

Hepimiz iyi bir insanı yitirdik.

Pir Ali Kaya çok erken, en verimli çağında gitti. Geride işçi hakları, eşitlik ve adalet, ayrımcılıkla mücadele uğruna yazılmış onca eser, hayatlarına değdiği nice öğrenci, onun eksikliğini her daim hissedecek meslektaşlar ve dostlar bıraktı.

Akademinin giderek çoraklaştığı zamanlarda ısrarla sosyal bilim yapan, inatla işini iyi yapan, çalıştığı konuların hakkını veren titiz bir sosyal bilimciydi. En son anına kadar sağlık durumu el vermemesine rağmen derslerini devam ettirmiş, toplu iş uyuşmazlıklarını çözmek için arabulucu toplantılarını yapmıştı.

Çalışma ekonomisi alanından gelip iş hukuku alanında uzmanlaşmıştı. Çok istediği ve bu alanda yetkinliği tartışma konusu olmadığı halde doçentliğini iş hukuku alanından alamamıştı. Akademinin su sızdırmaz duvarları yüzünden mi diyelim, mesleki katılıklar mı diyelim. Olmamıştı işte. Doçentliğini sosyal politika alanından almıştı. Bunun içinde bir ukde olduğuna tanığım.

Ülkemizde uluslararası çalışma hukuku alanında çalışan az sayıda sosyal bilimciden biriydi. Bu alandan özgün eserler verdi. Ayrımcılıkla mücadele ve eşitlik en hassas olduğu konulardı. Bunda hayat tecrübesi, sosyal kökenlerinin çok etkili olduğunu söylemek mümkün.

İş hukukunun, çalışma hukukun işçilere özgülenmiş bir hukuk dalı olduğuna inanırdı. Nesnel bir bilim insanıydı ama nötr ve tavırsız değildi. Tavrını sesini

yükselterek değil, sükûnetle ama ısrarla ve inatla ortaya koyardı. Muhalifli ve muhalifliği ve aykırı düşünmeyi bilim insanlığının gereği sayardı.

Çok sayıda işçi-sendika eğitiminde işçilerin hukukunu anlattı. Bilimsel toplantılarda sunduğu tebliğlerde, yazdığı makale ve kitaplarda işçilerin, ezilenlerin, ayrımcılığa uğrayanların haklarını savundu. Arabulucu olarak katıldığı toplantılarda sorunları çözmek için harcadığı çaba ve sabrıyla bilinirdi.

Çalışma hakkı, toplu eylem hakkı, eşitlik ve ayrımcılık, karşılaştırmalı sosyal politika, uluslararası çalışma hukuku konularında onlarca makale ve kitap yazdı. Son çalışmalarından biri DİSK'in düzenlediği ILO 100. Yıl Uluslararası Konferansına sunduğu ILO'nun 111 sayılı ayrımcılık sözleşmesi kapsamında Türkiye-ILO ilişkilerini ele aldığı bildirisiydi. Bu bildirisinde 1402'liklerden barış akademisyenlerine kadar çalışma hakkı ihlal edilen akademisyenleri ele almış ve ihraçların hukuksuzluğunu 111 sayılı ILO sözleşmesi ve yargı kararları çerçevesinde ortaya koymuştu. Bu konudan çok mustarıptı. Aralarında arkadaşlarının, hocalarının da olduğu barış akademisyenlerinin yaşadığı hukuksuzluğu bir türlü kabullenemiyordu. DİSK'in ILO 100. Yıl Uluslararası Konferansı hazırlıkları kapsamında kendisinden çalışma hakkı ve akademik ihraçlar bağlamında bir çalışma istediğinde memnuniyetle kabul etmişti. Sanırım bu basılan son bilimsel çalışması oldu.

Pir Ali Kaya'yı bilimsel titizliği yanında tok sözlülüğü, dik duruşu ve bilim insanı onuru ile hatırlayacağım. Haksızlığa karşı eşitlik ve adaletten taviz vermeyen duruşuyla...

Pir Ali'yi dostluğu ile hatırlayacağım, kadirşinaslığı ile...

Akademide yıllarca yaşadığım ayrımcılık sürecinde, ayrımcılığa karşı mücadelede tereddütsüz hep yanımdaydı. Hasta yatağından dayanışma mesajını, hasta haliyle bir an önce yetiştirmeye çalıştığı jüri raporunu unutmam mümkün değil.

Artık uzun telefon görüşmelerimiz olmayacak. Uludağ'da jüriye giderken beni Mudanya iskelesinden alamayacak, sabah çorba içerken hararetle sohbetlerimiz olmayacak. Tez izleme ve savuma toplantıları öncesinde uzun kritiklerimiz de. Daha iyi çalışmalar beklediğimiz öğrencilerimizin motivasyonunu nasıl artırabilir üstüne de hasbıhal de edemeyeceğiz artık.

Nazım Hikmet *Ölüme Dair* şiirinde şöyle diyor:

Bir eski Acem şairi:

«Ölüm âdildir» — diyor, —

«aynı başmetle vurur şabı fakiri.»

Biliyorum,

ölümün âdil olması için

hayatın âdil olması lâzım, diyorsunuz...

Ölüm adil değil biliyoruz. Öyle olsaydı, anne babalar çocuklarının, abiler kız kardeşlerinin, kalanlar dostlarının ardından ağıt yakmak, ağlamak, yazmak zorunda kalır mıydı?

Pir Ali Kaya hayatın adil olması için düşündü, yazdı ve uğraştı. Ölüm onu en verimli çağında kopardı aramızdan.

Yoğun bakıma kaldırıldığı gün bölüm çalışma arkadaşı Dr. Faik Emirgil'i çağırması yanına. Konuşamadığı halde okulla ilgili idari işler ve yüksek lisans öğrencisiyle ilgili bir konuda kâğıda bir şeyler yazmış. Nazım'ın dediği gibi "giderayak işleri vardı bitirilecek" ama bitiremedi...

Onu Nazım Hikmet'in dizeleriyle uğurlamaktan başka bir şey gelmiyor elden, yattığın yer incitmesin sevgili arkadaşım...

*Giderayak işlerim var bitirilecek,
giderayak.*

*Ceylanı kurtardım avcının elinden
ama daha baygın yatar ayılamadı.*

*Kopardım portakalı dalından
ama kabuğu soyulamadı.*

*Oldum yıldızlarla başır neşir
ama sayısız bir tamam sayılamadı.*

*Kıyudan çektim suyu
ama bardaklara konulamadı.*

*Güller dizildi tepsiye
ama taştan fincan oyulamadı.*

Sevdalara doyulamadı.

*Giderayak işlerim var bitirilecek,
giderayak.*